

Шостак Ю.П.
магістрант
Гільорме Т.В.

к.е.н., доцент кафедри статистики, обліку та економічної інформатики,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Фінансовий ринок, як будь-який ринок має потенційні ризики, особливо важливим є посилення контролю та нагляду з боку регуляторів за діяльністю його учасників. Світова практика доводить, що саме фінансовим ринкам приділяється особлива увага з боку регуляторів, насамперед через інформаційну асиметричність і необхідність захисту споживачів. Основні інституційні засади регулювання вітчизняного фінансового ринку розвивалися в умовах формування правової бази переважно щодо банківських, страхових послуг і послуг на фондовому ринку.

Державна політика й економіка України поступово трансформуються відповідно до Європейських стандартів. Євроінтеграція України передбачає необхідне реформування фінансово-економічної системи в державі, одним зі складників якої є ринки фінансових послуг. Інтеграція українських ринків небанківських фінансових послуг у європейську систему можлива лише за умови їх відповідності критеріям і стандартам Європейського Союзу.

Передусім у контексті євроінтеграційних процесів в Україні зупинимось на інституційній структурі регулювання фінансових ринків ЄС. Так, досягнутий рівень інтеграції економічних процесів у ЄС яскраво засвідчує потребу в координації національної політики країн-членів. Особливої актуальності ця потреба набула внаслідок глобальної рецесії, що негативно вплинула на динаміку європейської економіки та окремі сегменти спільного ринку. У фінансовій сфері внаслідок поширення діяльності фінансових конгломератів на велику кількість країн та зростаючу взаємозалежність інституцій, які працюють на окремих сегментах фінансового ринку, необхідність перебудови механізмів регулювання фінансових ринків є ще вочевидь.

Україна, оголосивши своє прагнення увійти до складу ЄС, розпочала процес адаптації свого законодавства до європейських стандартів. Одним із кроків на шляху адаптації стало прийняття Верховною радою України 16 вересня 2014 р. Закону України № 1678-VII «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» [1].

Ця угода стала поштовхом до початку реформування ринку фінансових послуг України. Вибір європейської моделі розвитку та розбудови фінансового сектору України, що може забезпечити сталий економічний розвиток та ринкове конкурентоспроможне середовище, потребував системного вирішення накопичених проблем, головними серед яких є такі: забезпечення належного захисту прав споживачів та інвесторів фінансових послуг; забезпечення фінансової стабільності та динамічного розвитку ринків фінансових послуг України; розбудова інституційної спроможності регуляторів ринків фінансових послуг України.

Внаслідок цього була прийнята Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 р. Національна рада реформ доручила НБУ очолити реформування фінансового сектору України. Але таке регламентування не замінює системне реформування усієї сфери законодавства, що регламентує ринки фінансових послуг.

Комплексною програмою розвитку фінансового сектору України до 2020 року передбачено основні принципи діяльності регуляторів ринку фінансових послуг України, а саме [2]:

- 1) європейська інтеграція;
- 2) лібералізація фінансових ринків та набуття режиму внутрішнього ринку з ЄС у сфері фінансових послуг;
- 3) збалансованість економічних інтересів через формування ринкового конкурентоспроможного середовища;

4) незалежність та ефективність роботи регуляторів, здійснення нагляду на основі оцінки ризиків;

5) прозорість та високі стандарти розкриття інформації учасниками фінансового сектору та регуляторами;

6) відповідальність та довіра між учасниками фінансового сектору та регуляторами;

7) цілісність фінансової системи, всебічний захист прав кредиторів, споживачів та інвесторів.

Водночас сучасний стан господарсько-правових відносин дозволяє, на нашу думку, відзначити декілька суттєвих проблем на ринках фінансових послуг України, а саме: недостатні розміри власного та регулятивного капіталу банків унаслідок погіршення якості кредитів й інших активів; зменшення обсягу торгів на вітчизняних біржах; недостатній рівень або повна відсутність гарантій прав захисту інтересів споживачів фінансових послуг (у т.ч. позичальників) і кредиторів; відсутність належної інфраструктури фондового ринку; зловживання окремими фінансовими установами умовами кредитних договорів. Однією з найсуттєвіших проблем є низька ефективність нагляду за банками та іншими фінансовими установами, що не дає можливості вчасно упередити розвиток ризиків, а також обмеженість повноважень та незалежності регуляторів для вжиття заходів впливу на учасників фінансового сектору.

Заходи з підготовки до створення в Україні єдиного органу регулювання фінансового ринку передбачають: встановлення пріоритетів фінансової політики держави; розроблення стратегії розвитку фінансового сектору за участю Міністерства фінансів; забезпечення надійної системи обміну інформацією між наглядовими органами на базі підписання угод і меморандумів про співпрацю та обмін інформацією; удосконалення нормативно-правової бази для уніфікації регуляторних вимог, процедур і методів; посилення вимог до ліцензування діяльності фінансових установ; поліпшення стану фінансування державою діяльності органів нагляду або часткове їх фінансування за рахунок учасників ринку; поліпшення умов роботи та рівня матеріального заохочення фахівців, удосконалення системи підготовки кадрів та підвищення їхньої кваліфікації; підвищення рівня стійкості та прозорості роботи фінансового сектору.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що Україна перебуває на шляху інтеграції до світового економічного простору, в тому числі і вступу до ЄС і хоча наявні проблеми на ринках фінансових послуг, з боку органів державної влади у цій сфері України робляться значні кроки щодо удосконалення законодавства у цій сфері й адаптації його до норм законодавства ЄС.

Список використаних джерел:

1. Закон України № 1678-VII від 16 вересня 2014 р. «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/1678-18>

2. Постанова НБУ 18.06.2015 № 391 «Про затвердження Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15>